

Ampt Epe

Nr 115 – juli 1996

REDAKTIE: Th. te Riele-ter Laak, Dorpsstraat 12, 8171 BP Vaassen,
telefoon 0578-571304

Het blad verschijnt 4 keer per jaar en wordt gratis toegezonden aan de leden van de Historische Vereniging 'Ampt Epe'

'AMPT EPE' HISTORISCHE VERENIGING IN DE GEMEENTE EPE

De vereniging stelt zich onder meer tot doel:

- het opwekken en versterken van de belangstelling voor de geschiedenis van de Gemeente Epe

Lidmaatschap f 22,50 per jaar

Bestuur:

Voorzitter: W. Terwel
Apeldoornseweg 41 – 8172 EH Vaassen
Telefoon 0578-571455

Sekretaresse: Th. te Riele-ter Laak
Dorpsstraat 12 – 8171 BP Vaassen
Telefoon 0578-571304

Penningmeester: W. van Putten
Hoofdstraat 80 – 8162 AL Epe
Telefoon 0578-613579

Leden: M. Endendijk
J. C. Kreffer

Giro: 119.40.15 ten name van penningmeester 'Ampt Epe'
I.S.S.N. nr 0166-2023

Jaarverslag 1995 Streekarchivariaat Noord Veluwe

Algemeen

Vanuit de archiefcommissie is de suggestie gedaan om de drie gemeentewapens afzonderlijk in het briefpapier van het Streekarchivariaat tot uiting te laten komen. Dit heeft geresulteerd in briefpapier in dezelfde stijl als de voorpagina van dit verslag. In het nieuwe briefpapier konden meteen de nieuwe telefoonnummers en faxnummers worden meegenomen.

Begin februari werd de komst van de historische vereniging Gelre naar Hattem vanwege de hoge rivierstanden afgelast. Ik heb toen nog enkele mensen opgevangen die het bericht van afgelasting niet hadden ontvangen. In juni is het gezelschap wel gekomen en heb ik een lezing gehouden en een rondleiding gegeven.

Er waren dit jaar 336 bezoekers, tegen 323 vorig jaar. Zij brachten 1066 maal een bezoek aan het Streekarchivariaat, tegen 993 vorig jaar, hetgeen een stijging betekent met 7,5%.

Het aantal bezoeken in de loop van de jaren was:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
604	865	1096	999	1150	1241	1242	871	837	875	993	1066

Het aantal verstrekte inlichtingen bedroeg 144 tegen 147 vorig jaar.

Het aantal informaties over de jaren:

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
75	80	109	159	148	127	116	146	109	89	147	144

De nieuwe gids voor de archieven in Gelderland is in het najaar feestelijk gepresenteerd in het provinciehuis. Wethouder Adams en archiefbezoeker Even zijn mee daarheen geweest. De historische vereniging Ampt Epe was vertegenwoordigd door de heren Terwel en Kreffer.

Van de Kring van Archivarissen bij Lagere Overheden (KALO) werden twee vergaderingen bijgewoond. De voorjaarsbijeenkomst van deze Kring werd in Hattem gehouden. De kwaliteit van de geboden gastvrijheid werd geprezen. Enkele bijeenkomsten van de gebruikerskring van het computerprogramma

Asksam en één vergadering van de Koninklijke Vereniging van Archivarissen, alsmede één bijeenkomst van de Gelderse archivarissen werden bijgewoond.

Het boek met de historie van alle gemeentehuizen van Gelderland verscheen eind van het jaar. De bijdrage over Hattems stadhuis heb ik geschreven, aan die van Heerde en Epe heb ik meegewerkt.

Vanwege een jubileum had de vereniging Veluwe Geslachten aan alle archivarissen op de Veluwe een bijdrage gevraagd voor een speciale aflevering. Vanuit elke gemeente heb ik een bijdrage geschreven: „Op de nipper”, over de burgerlijke stand van de kleine gemeenten Veessen en Vaassen, over het naamsaannemingsregister van Epe, „Heb ie rieke veuolders”, over belastingregisters van Heerde, „Eecternarius ontfanck”, over overluidingsregisters van Hattem.

In januari zat mijn zittingsperiode als bestuurslid van de personeelsvereniging van Hattem er op. Ik was mede-organisator van de personeelsreis naar het rivierengebied.

Per 1 november van het verslagjaar was ik 12-1/2 jaar in dienst van het Streekarchivariaat. Het College van B. en W. van Hattem heeft daar op gepaste wijze aandacht aan geschonken.

EPE

Regelgeving

Een bezoek van de provinciale archiefinspecteur was aanleiding om de gemeentelijke regelgeving betreffende het archiefwezen onder de loupe te nemen, iets waaraan de laatste jaren wel op ambtelijk niveau aandacht voor was geweest, maar wat nooit tot concrete voorstellen aan het bestuur heeft geleid. Naar aanleiding hiervan is in september de archiefbewaarplaats officieel aangewezen. Met een archiefverordening en archiefbesluit wordt thans gewacht tot de nieuwe archiefwet van kracht wordt en er aangepaste modellen voorhanden komen.

Archiefbewaarplaats en kantoor

Het klimaat in de archiefbewaarplaats was zonder installatie matig stabiel. De temperatuur varieerde van 17 tot 23 graden Celsius, de luchtvochtigheid van 38% tot 64%. Snelle schommelingen doen zich hierin niet voor. In de winter wordt het steeds droger en kouder en in de zomer warmer en vochtiger. Een klimaatinstallatie zoals in Heerde zou veel goed kunnen doen.

De brandblusser is in januari 1995 gecontroleerd. De gemeente heeft een contract voor controle eens per twee jaar. Bij de rondgang van de mensen die de plaatsen van brandmelders moesten bepalen, kreeg de archiefbewaarplaats terecht bijzondere aandacht.

Nadat er (minstens) twaalf jaar lelijke en veel te lange vitrage voor het raam van het kantoor had gehangen, is er nieuwe gekomen. Er is een kapstok gemaakt, wat met name voor het bezoek erg praktisch is.

Aanwinsten en acquisitie

Het archief van de Hervormde Kerk van Vaassen werd aangevuld. Het archief van de Samenwerkingsmavo van Vaassen 1935 - 1995 en de Christelijke mavo de Haverkamp van Epe, 1968 - 1995, alsmede van de Stichting Eper Gemeentewoning werden aangewonnen. Over de overname van het archief van het Sint Anthoniegilde zijn de eerste contacten gelegd op zaterdag 11 november toen het Sint Maartensgilde werd heropgericht.

Voor de aanwinsten van de archiefbibliotheek wordt verwezen naar bijlage 1.

Dienstverlening

De bezoekcijfers:	bezoekers	bezoeken
genealogen	77	217
anderen	39	135
totaal	116	352

Het aantal bezoeken is ten opzichte van vorig jaar sterk gestegen: met 70%. Het aantal bezoekers met 20%. Zo druk is het in Epe nog niet geweest. Enkele mensen kwamen heel vaak om het notariële archief door te nemen. Het meerdere bezoek – op zich verheugend – bracht uiteraard meer werk met zich mee, wat de tijdsbesteding aan het toegankelijk maken noodzakelijkerwijs verminderde. Overigens zou zoveel bezoek zeven jaar geleden met het gebrek aan toegangen en zelfbedieningsmogelijkheden van toen een ramp hebben betekend. Wel moest er op momenten van topdrukte behoorlijk worden geïmproviseerd om de bezoekers fysiek een plek te geven. Het strikt de hand houden aan alleen de vrijdag voor bezoek te bestemmen, en de donderdag die ik eens in de veertien dagen in Epe ben te gebruiken voor andere zaken, was dan ook bij zoveel belangstelling (6 à 7 bezoekers gemiddeld per werkdag) niet vol te houden. Diverse malen waren er tien tegelijk, een enkele keer zelfs veertien.

De belangstelling van de bezoekers ging o.a. uit naar: de samenstelling van de raad, sloop van een woning in 1942 voor het tracé van de snelweg westelijk van Epe welke niet is doorgegaan, dit i.v.m. bestemmingsplanwijziging nu, afbranden van een huis, diverse malen de geschiedenis van het eigen huis,

restauratie Cannenburgh 1942, Eper ruiters, Sint Maartens- en andere gilden, Hertekamp, houtwallen, jubileum R.K.-school Vaassen, protest van de Eper kerkeraad tegen herinvoering doodstraf in 1945, Kerkplein i.v.m. herinrichting, het landschap, straatnamen, de Tweede Wereldoorlog, veldnamen Kroondomein, Venz, voetbalvereniging Vaassen, verzet in Epe, watermolens, Wisselse school (en de naam ervan).

De onderzoeken naar het Verzet in Epe, de voetbalvereniging van Vaassen en de straatnamen hebben in het verslagjaar tot een publicatie geleid. Het onderzoek naar de gilden resulteerde in de wederoprichting van het Sint Maartensgilde. Het zoeken naar een naam voor de gefuseerde scholen in Wissel mocht, ondanks het voorhanden zijn van enkele oude veldnamen, niet in een originele oplossing resulteren.

Het aantal inlichtingen genealogie bedroeg 27. Er werden 20 andere inlichtingen verstrekt betreffende o.a. herbegraven Joden na de Tweede Wereldoorlog, de Coöperatie van Ernst, huize Norel, Koekenbergweg, Marie Metz Koning, politieke archieven, de Speulbrink, de spoorlijn i.v.m. het evt. aankleden van het fietspad op het spoorbaantracé en verkiezingsuitslagen van 1939.

Toegankelijk maken

Marijke Maten is doorgegaan met de ongeveer 40.000 kaartjes van de klapper op het bevolkingsregister in te voeren in de computer. Op zich is de klapper goed bruikbaar, maar door zijn vorm en het feit dat deze uniek is, is het onverantwoord om hem buiten de archiefbewaarplaats in zelfbediening aan de genealogen beschikbaar te stellen. Het werk van Marijke moet een handzamer lijst opleveren die ook nog eens te reproduceren is, zodat plaatsing van kopieën van microfiches van het bevolkingsregister in een andere gemeente, bijvoorbeeld Heerde, zinvoller wordt. Marijke is nu met de elfde bak bezig. Er zijn er in totaal twintig. In dit tempo duurt deze klus nog ongeveer drie jaar. Aan het eind van het jaar is met de dames van de typekamer afgesproken dat zij als stopwerk hier ook aan zouden werken. Gezamenlijk zijn zij ongeveer één bak gevorderd.

De vrijwilliger, de heer G. van Apeldoorn, begon aan een index op de Eper Couranten vanaf 1879. Hij is gevorderd tot 1897.

Vrijwilliger G. Kamphuis spant zich in om de dopen van Epe van 1730 - 1811 toegankelijk te maken via gezinsreconstructie. Hij is daarmee bijna klaar.

De inventarisatie van het Hervormde Kerkarchief werd voortgezet, hoewel er vanwege andere werkzaamheden minder tijd aan kon worden besteed dan gewenst.

De aanvullingen op de bibliotheek, 60 stuks, werden verwerkt. De catalogus telt thans 1660 titels.

Met behulp van Asksam is gestart met het maken van een klapper op het notariële archief.

Materiële verzorging

De restauratie van het negentiende eeuwse archief gaat gestaag door. De microfiches zijn alle in nieuwe speciale microfiche-enveloppen gedaan.

Microverfilming

Nu er f 5000,- per jaar beschikbaar is voor microverfilming, kon hiermee weer worden doorgegaan. De bevolkingsregisters van 1880 tot 1938 zijn op microfiches gezet. Moederexemplaren hiervan worden bewaard in de archiefbewaarplaats van Heerde en voor het publiek is er in Epe en in Heerde een set fiches voor gebruik in zelfbediening beschikbaar.

Edukatie

Over het naamsaannemingsregister van Epe werd een artikel in Veluwe Geslachten gepubliceerd.

Het boek: „Verzet in Epe” van Willem Veldkamp werd redactioneel begeleid en van een inleidinkje op de achterflap voorzien.

Aardig wat tijd is gaan zitten in het schrijven van een inleidend hoofdstuk bij de te verschijnen kadastrale atlas van Epe en Oene. Eigenlijk had dit in het verslagjaar klaar moeten komen, maar dat is niet gelukt.

Begeleiding

G. Koele werd begeleid bij zijn werkstuk: een inventaris van het archief van Sociale Dienst van Epe voor de cursus Voortgezette Vorming Archiefbeheer. Hij is hiervoor in het verslagjaar geslaagd. De begeleiding heeft meer tijd gekost dan verwacht.

Inspectie

De administratie van de politie werd geadviseerd over de vernietiging van archiefbescheiden.

Voorzover nodig – het is een goede zaak dat in Epe het hoofd automatisering tevens hoofd (documentaire) informatievoorziening is en een archiefachtergrond heeft – is begonnen met de bewustmaking dat digitale bestanden meestal ook archiefbescheiden zijn en er bestanden bij zijn die geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen om blijvend bewaard te worden en t.z.t. – digitaal – op een of andere wijze naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats te worden overgebracht. In de automatiseringsnota zal het hoofd I en A er op terug komen.

Tussen 200 en 300 meter semi-statisch archief sinds 1930 moeten dringend worden geschoond en definitief beschreven vooraleer ze kunnen worden overgebracht. Ook de provinciaal archiefinspecteur drong hier op aan. Het Bureau Documentaire Informatievoorziening had hier met het oog op de bezetting niet direkt een antwoord op. Toch moet hier op korte termijn wat aan worden gedaan. De nieuwe archiefwet gebiedt immers overbrenging in geschoonde en toegankelijke staat naar de archiefbewaarplaats na maximaal 20 jaar. Projektmatige aanpak biedt mogelijk een oplossing.

Automatisering

De IBM 286 computer is wat te traag aan het worden voor de nieuwste versie van het genealogieprogramma HAZADATA. Nog lastiger is het feit, dat deze machine alleen over een 5-1/4" diskettestation beschikt.

Het (vervol)maken van een toepassingsprogramma in Asksam voor het maken van de notariële index was met name hobbywerk in avonduren.

Financiën

De gemeente Epe heeft in het verslagjaar globaal het volgende uitgegeven voor het beheer van de archiefbewaarplaats:

bijdrage Streekarchivariaat	f	24657	
archiefbewaarplaats			p.m.
kantoor(-benodigdheden) bezoekers- ruimte, automatisering			p.m.
restauratie archiefbescheiden	f	10000	
verfilming van bijv. kranten	f	5000	
totaal	f	39657	

Dit is ongeveer f 1,19 per hoofd van de bevolking per jaar. De post archiefbewaarplaats dient hier als herinnering (pro memorie) aan het feit dat eens hiervoor in het verleden wel forse uitgaven zijn gedaan en ook in de toekomst ongetwijfeld weer nodig zullen zijn, bijvoorbeeld voor een klimaatinstallatie.

G. Kouwenhoven.

Aanwinsten Bibliotheek Epe

Selectie uit de aanwinsten voor de archiefbibliotheek van het gemeentearchief Epe over 1995. „(ampt epe)” betekent dat de historische vereniging deze tijdschriften in het gemeentearchief heeft ondergebracht.

- arent thoe boecop, oude jaargangen (ampt epe)
- antenne, kerkblad van de gereformeerde kerk epe (beekstraat) 1975-1992
- atlas van het dorp epe 1987. met diverse kaartjes en grafieken betreffende epe. afstudeeropdracht hts utrecht, landmeetkunde, kartografie
- bestekken en tekeningen voor boerderijtjes in gortel en niersen
- broeklanden, oldebroek, oude jaargangen (ampt epe)
- bulletin felua, oude jaargangen (ampt epe)
- fjordenpaard, keuringsdagen te emst 1972-1982
- gelders erfgoed, oude jaargangen (ampt epe)
- gelderse molen, oude jaargangen (ampt epe)
- heemkunde hattem, oude jaargangen (ampt epe)
- heerde historisch, oude jaargangen (ampt epe)
- jubileumboek 40 jaar sportvereniging epe 1939-1979 (ook met eper voetbal-geschiedenis vanaf 1908, gelre en eper boys
- jubileumboek st martinus parochie epe 1903-1978
- kroniek (voorst), oude jaargangen (ampt epe)
- loar, buurtblad, vaassen, oude jaargangen (ampt epe)
- map met documentatie voornamelijk over papiermolens en kopermolen onder epe en koperpletterij de heus apeldoorn
- mededelingenblad oudheidkundige vereniging ermeloou oude jaargangen (ampt epe)
- mothoek, nunspeet, oude jaargangen (ampt epe)
- notulen en bestekken betreffende de restauratie van daams molen te vaassen
- opmeting van de hoogte van het water in de beek behorende bij de kopermolen en korenmolens van zuuk 1746
- oud deventer, oude jaargangen (ampt epe)
- publieke verkoping wegens sterfgeval van de heer c. l. schepp te vaassen van de boerderij ganzenebbe met houten noorse villa 1919
- regiocontact, oude jaargangen (ampt epe)
- vrije boeren demonstratie in vaassen in 1961 in de nieuwe apeldoornse courant
- zwols historisch tijdschrift, oude jaargangen (ampt epe)
- blokker, c.
- kunstmest op de veluwe
- boot, j. j. g.
- burgemeester in oorlogstijd, toegelicht dagboek van de burgemeester van wisch en terborg
- bremen, joop van den
- parenteel egbert jans van den bremen (1795-1854)
- parenteel roelof tenkinck (1685),

brinkman, wim, arie van doren, fred van essen en peter schreurs
 s.v. vaassen 1920 75 1995, jubileumboek van deze vaassense voetbal-
 vereniging, deels op basis van archiefonderzoek

eikelboom, b.
 genealogie van de familie eikelboom

heel, caspar van
 genealogie van egteren

huizinga, j.
 inventaris van het archief van de gemeenschappelijke regeling muziek-
 school noord-oost veluwe 1970-1990

jochems, g.m.
 inventaris der archieven van het fonds van koning lodewijk napoleon, 1809-
 1973

jonasse, wendy
 hendrik van isendoorn a blois, vwo scriptie

jonge e.a, evert de
 herengoederen op de veluwe, deel 4, epe, apeldoorn, etc.

klooster, erik
 vaassen toen en nu, fotoboek

koele, g. a.
 inventaris van het archief van de gemeentelijke dienst voor sociale zaken
 van de gemeente epe

kouwenhoven, g.
 bataafse revolutie in 1795 in epe

kouwenhoven, g.
 overzicht van de archieven in de bewaarplaatsen van de gemeenten
 hattem, heerde en epe, deel uitmakend van het streekarchivariaat noord-
 veluwe, stand per juni 1994

rijndorp jr, mr j. l.
 hof van sint marie te oene

sedoeboen, dorcas
 jubileum fotoboek geredja indjili maluku vaassen 1958-1993 (35 jaar) over
 de molukse kerk

veldkamp, willem
 verzet in epe eerste en tweede druk

vroom, piet
 ziel te lijf, over onder andere de werking van 's mensen geheugen en de
 eper incestzaak van yolanda

wierdsma, jo
 leven van wikken en wegen. in crisistijd, oorlog en bloei

wierdsma, jo
 wibra. waar gebeurd. folder verhalen korte verhalen die in de wibrafolders
 hebben gestaan

yolanda
 mijn verhaal. de eper incestaffaire

Van Amsterdam naar Hattem met een omweg (1818).

Op 1 mei 1818 doet de heer R. van Ingen verslag aan Jan Hendrik Rauwenhoff over een reis die hij had gemaakt van Amsterdam via Apeldoorn naar Hattem. Het doel was een sollicitatiegesprek op Het Loo.

„Maandagavond na de afvaart vreesde ik dat wij op zee zwaar onweder zouden krijgen, daar er naar de kant van Haarlem eene donkere lucht hing, waaruit het sterk lichtte. Doch tegen den nacht hield dit weer op. Wij hadden weinig wind en zijn dus niet voor half negen uren des morgens te Harderwijk aangekomen. In het agteronder (dat zeer klein was) waren wij met zeven passagiers. De kooyen waren verhuurd, dat oorzaak was dat ik niets heb geslapen, alzo de banken te smal waren om te kunnen liggen en er buitendien toch ook geen plaats was. Te Harderwijk heb ik een visite bij Mevrouw de Meester gedaan, die zeer wel was. Van Harderwijk ben ik dinsdag met de Zutphensche Postwagen naar Appeldoorn gereden, alwaar die wagen eerst ten vier uren 's nademiddags aankwam. Ik ging dadelijk bij den Admiraal Van Kinsbergen om ZijneEx te bedanken voor dat ZijneEx ten mijnen Faveure geschreven had”.

Na het gesprek op Het Loo vervolgde Van Ingen zijn reis.

„Ik ging quart voor zes uren van Het Loo en wandelde tot Eepe, alwaar ik voor agt uren aankwam. Ik ging bij Juffrouw Brouwer en hoorde dat Dominee (Overdorp) naar Deventer was, doch wel wat laat zou retourneren. Ik soupeerde eerst en ging toen na tien uren mijne opwagting maken bij de Heer en Juffrouw Overdorp.

Woensdagmorgen ten half Elf uren ben ik Eepe uitgewandelt, niet omdat ik zolang geslapen had want ik was voor agt uren op geweest, maar omdat ik op Vosbergen bij den Heer Van Dedem, Hoofd Schout van Nederveluwe, eene visite wilde afleggen en daar niet voor half twaalf wilde arriveren, als op welk uur ik precies op de brug was. Ik wilde hier maar een half uurtje blijven, maar moest of ik hoog of laag sprong eerst blijven eten en toen blijven theedrinken, zodat ik net voor zes uren daar van daan konde komen en kwam ten agt uren binnen de grijze muren van Hattem aan”.

J. Kreffer.

Telefoon

Een telefoongids is doorgaans niet om in te lezen maar om in te zoeken. Maar er is nu een telefoongids verschenen waarin je blijft lezen. Het is een herdruk van de „Telefoongids voor Nederland”, uitgegeven in januari 1915, toen alle telefoonaansluitingen in Nederland nog in één boek konden ! ¹⁾

Epe heeft 22, Vaassen 7 en Oene 2 aansluitingen. In Epe zijn het gemeentehuis en de burgemeester aangesloten, maar over de politie lezen we niets. Verder 2 hotels, F. A. Betlem van het „Wapen van Epe” en G. M. Geerlings van hotel „Veluwe”. Fa. A. Hooiberg, boekdruckers, Meubelfabriek B. Mulder & Co., G. J. Prinsen, Exportslagerij en Geldersche Spekslagerij, L. Rempt, rijwielfabriek „Veluwe”, stoomzuivelfabriek „Gelria”, B. Veltman, Exportslagerij en G. Westerink, Exportslagerij, zijn de aangesloten industrieën. Van de middenstanders zijn F. G. Dokter, vleeschhouwer, G. J. Gerritsen, „De Toko”, G. S. van Lohuizen, Eierhandel, Kruidenier en Drogist, Joh. Overbosch Szn, Grutterij, Granen en Koloniale Waren, H. Stoevenbeld, Eierhandel en H. A. Westhoff, Spekslager, telefonisch bereikbaar.

Verder nog onder no. 16: Dijk & zn. „Kassiers en comm.in eff.”, dit kantoor is echter alleen open „s Maandags van 10 1/2 tot 12 1/2.”

Als particulieren lezen we L. C. Kolff (nr.1), F. W. Oewel, St. Anthoniushof, C. H. Ooster en Jhr. Mr. H. de Ranitz van „De Schuur” aan de Tongerenseweg. In Vaassen heeft IJzergieterij en Staniolfabriek „Industrie” N.V., nr. 1 en de directeur M. C. H. de Leuw nr. 9. Verder de Naaml. Venn. Uthermöhlens Verbandwattenfabr. en G. J. Poppe, Stoomwasscherij en Bleekerij. In tegenstelling tot Epe heeft in Vaassen de notaris, J. H. B. Becking en de dokter, J. Ch. Metz, wel telefoon. Hotelhouder B. F. Gemke en slager H. J. van den Berg zijn de aangesloten middenstanders, terwijl G. A. Pennekamp, Hoofdopzichter Ned. Heide Mij onder no. 5 ook telefonisch bereikbaar is.

Oene heeft als Hulptefoonkantoor twee aansluitingen, no. 1 is Broekhuizen K. Dir. Boterfabriek en no. 2 Heering H. C. Winkelier.

Opvallend is dat bij de meeste nummers geen adres vermeld staat. Er kan maar op bepaalde uren gebeld worden; in Epe is dat op werkdagen van 8.- vm. tot 1.- nm., van 2.- tot 4.- nm. en van 5.- nm. tot 9.- nm., Zon- en Feestdagen van 8.- vm. tot 9.- vm. en van 1.- nm. tot 2.- nm.

In Vaassen op werkdagen van 8.- vm. tot 1.- nm., van 2.- nm. tot 4.30 nm. en van 6.- nm. tot 7.30 nm.; en Zon en Feestdagen als in Epe.

In Oene is de openstelling op werkdagen van 9.- vm. tot 10.- vm., van 12.- m. tot 1.- nm en van 6.- nm. tot 7.- nm. Op Zon- en Feestdagen kan er slechts tussen 8.- vm. en 9.- vm. worden gebeld.

„Eene openbare spreekcel” is gevestigd in het Hulpteleggraafkantoor te Vaassen en Oene, in Epe in het Post en Telegraafkantoor.

Het is wel duidelijk dat „even” de telefoon pakken er in die tijd nog niet bij was. Maar je hoefde niet tot tien te kunnen tellen, zoals tegenwoordig!

Bertus van den Bremen.

- ¹⁾ Het boek is uitgegeven door Uitgeverij De Groot, Lucasbolwerk 18, 3512, E. H. Utrecht. Het is in de boekhandel verkrijgbaar onder ISBN no. 90 90089764.

ONS LIDMAATSCHAP
KOST SLECHTS f 22,50 PER JAAR.
VAN DE OPBRENGST KUNNEN WIJ U GEEN
REIS NAAR DE CARAÏBISCHE
ZEE AANBIEDEN, MAAR
ZONDER DAT U MISSCHIEEN
PROBEREN TE WINNEN.

AANBOD WILT
OOK WEL
EEN NIEUW LID

Een briefkaart of telefoontje naar:
mevrouw Th. te Riele-ter Laak,
Dorpsstraat 12, 8171 BP Vaassen, 0578-571304.

Hoe comfortabel waren de woningen in de Gemeente Epe voor 90 jaar?

Bij koninklijk besluit nr 55, d.d. 25 juni 1902 komt tot stand een gezondheidscommissie, werkzaam in de gemeenten Voorst, Epe, Heerde, Hattem, Oldebroek, Doornspijk en Elburg met als plaats van vestiging Elburg.

Al op de eerste commissievergadering blijkt dat deze vestigingsplaats geen gelukkige keuze is.

Er wordt over gediscussieerd dat Epe eigenlijk het geografisch centrum van het werkgebied der commissie is, terwijl Hattem, als eindpunt van 2 spoorlijnen het gemakkelijkst is te bereiken.

Maar van „hogerhand” is nu eenmaal Elburg tot zetel van de commissie verklaard.

Toch heeft „hogerhand” al gauw ingezien dat in verband met de bereikbaarheid Hattem de voorkeur verdient en bij koninklijk besluit nr 7 van 3 augustus 1905 wordt de naam gewijzigd in Gezondheidscommissie gevestigd te Hattem.

Onder voorzitterschap van de Eper burgemeester Sweerts de Landas (hij hanteerde – afgezien van twee kleine onderbrekingen – tot einde 1928 de voorzittershamer), wordt een belangrijk besluit genomen.

In de vergadering van 7 januari 1904 komt het plan ter tafel in de zeven gemeenten een onderzoek in te stellen naar de toestand van de woningen, hun gebreken en tekortkomingen.

In de vergadering van 5 januari 1905 worden spijkers met koppen geslagen en valt het definitieve besluit tot een systematisch woningonderzoek in dit distrikt. In plaatselijke bladen worden deskundigen opgeroepen, zoals timmerlieden en metselaars, om zich bij de commissie te melden voor deelname aan dit onderzoek.

De vergoeding ligt er niet om, namelijk 25 cent per onderzochte woning, maar voor Hattem wordt een uitzondering gemaakt.

Hier vindt de commissie 20 cent per woning genoeg.

Uiteindelijk heeft men voldoende personen voor het onderzoek bij elkaar en kan er begonnen worden.

Wonderlijk genoeg gebeurt het onderzoek in Twello door de logementhouder H. F. M. Nijpels.

Of dit teveel van zijn krachten gevergd heeft vermeldt het notulenboek niet. Wel lezen wij op 6 maart 1908, dat de onderzoeker Nijpels onlangs is overleden, maar ter geruststelling staat erbij vermeld dat het onderzoek al is geëindigd en er geen nieuwe onderzoeker meer nodig is.

Wanneer in 1908 de gegevens van de onderzoekers binnen zijn, zoekt de commissie naar een persoon die de ongeveer 7000 staten met de gegevens der onderzochte huizen kan verwerken in statistische tabellen.

Het oog valt op de heer Heiman, een op wachtgeld gesteld hoofd ener openbare lagere school te Elburg.

De commissie heeft het goed met hem voor en biedt de somma van 2 cent voor elke te verwerken staat.

Hier trapt de wachtgelder Heiman echter niet in en maakt akkoord op 10 cent per uur.

November 1909 is Heiman klaar. Met nog enig bijwerk komt zijn declaratie op f 200,-.

De commissie heeft geen bezwaar tegen de nota.

Alvorens één en ander naar de drukker kan moet er toch nog het nodige aan bijgewerkt en aangepast worden, wat Heiman nog weer 2 maanden werk en circa f 100,- salaris oplevert.

Nu kan tot het drukken van het verslag worden overgegaan.

Als ingekomen stuk. Ind. 59, d.d. 21 mei 1912, Inv. nr 148 vinden wij het verslag in het gemeente-archief te Epe.

Op ruim 60 bladzijden vinden wij de resultaten van de onderzoekers.

Gerangschikt per gemeente en de onderzoekgegevens in talrijke staten en tabellen ondergebracht kunnen wij onze nieuwsgierigheid bevredigen.

Wij zullen ons hier beperken tot de gemeente Epe en een greep doen uit de veelheid van informatie.

Hoeveel woningen stonden er nu zo omstreeks 1906 in de gemeente Epe en hoe waren die over de dorpen Epe, Oene en Vaassen verdeeld?

In totaal troffen de onderzoekers 1612 woningen aan en als volgt verdeeld:

Epe 923

Oene 247

Vaassen 442

Ook maakt het verslag een onderscheid tussen woningen die aan een straat of weg zijn gesitueerd of woningen zogenaamd „los van bouwverband”.

De eerste categorie heeft betrekking op 1322 woningen, de laatste 290.

Indeling

Natuurlijk verschilden de diverse woningen nogal van grootte, wat in de eerste plaats tot uiting kwam in het aantal vertrekken per woning, er waren:

1105 woningen met één vertrek;

481 woningen met twee vertrekken en maar

26 woningen met drie vertrekken.

Bijna 70% van het woningbestand had dus maar één vertrek.

Ook in de grootte van de vertrekken zijn nogal verschillen. Het is opmerkelijk hoe klein die vertrekken waren.

Wanneer wij de woningen die maar uit één vertrek bestonden eens nader onder de loupe nemen, zien wij dat er

- 10 stuks waren met een vloeroppervlak van minder dan 8 m²;
- 42 stuks met een vloeroppervlak van 8 - 10 m²;
- 306 stuks met een vloeroppervlak van 10 - 13 m²;
- 352 stuks met een vloeroppervlak van 13 - 16 m²;
- 394 stuks met een vloeroppervlak van meer dan 16 m².

Verwarming

Kon in elke woning door middel van een schoorsteen gestookt worden? In nagenoeg elke woning was een schoorsteen. Toch vinden wij nog 3 woningen (één te Epe en twee te Vaassen) die het zonder schoorsteen moesten doen.

Dakbedekking

In onze tijd van betonnen sneldekkpannen kunnen wij ons haast niet voorstellen dat ruim 71% van de 1612 woningen met een stroo- of rietdak gedekt waren en de rest – 463 huizen – van een pannendak waren voorzien.

Drinkwatervoorziening

1057 woningen konden beschikken over een eigen pomp of welput, terwijl 428 samen moesten doen met pomp of put.

Maar wat te denken van de 127 woningen die geen drinkwatervoorziening hadden (toch nog bijna 8 procent); waar haalden die bewoners hun drinkwater dan vandaan?

Het verslag meldt:

- uit de Klaarbeek
- uit het Apeldoorns kanaal
- uit de sprengen
- uit een sloot
- uit de beek
- uit de Grift
- uit de kleine en de nieuwe wetering.

Sanitair

Badkamers, douche en WC's; het is nu vanzelfsprekend. Wat vertelt het verslag van de situatie in Epe?

In meer dan 66% van de woningen, 1057, was geen privaat. De bewoners moesten dus bij „hoge nood” naar buiten en gebruik maken van een meestal of het erf of in de tuin geplaatste voorziening.

Woningbezit

Het relatief hoge eigenwoningbezit valt op.

In de categorie woningen met één vertrek waren 709 eigen- en 376 huurwoningen.

In de categorie woningen met twee vertrekken 344 eigen- en 136 huurwoningen, terwijl in de categorie woningen met drie vertrekken 17 eigen- en 9 huurwoningen waren.

In het verslagjaar stonden er 21 woningen leeg.

De bewoners

Hoeveel volwassenen en kinderen woonden er nu in de 1612 woningen in de gemeente Epe?

Woningen met één vertrek met zolder:

997 kinderen en 3274 volwassenen;

Woningen met één vertrek zonder zolder:

89 kinderen en 282 volwassenen;

Woningen met twee vertrekken met zolder:

502 kinderen en 1820 volwassenen;

Woningen met twee vertrekken zonder zolder:

8 kinderen en 40 volwassenen;

Woningen met drie vertrekken met zolder:

16 kinderen en 103 volwassenen.

In totaal dus 1612 kinderen onder de 10 jaar en 5519 personen boven de 10 jaar; totaal 7131.

Zindelijkheid

Ook hier is bij het woningonderzoek op gelet.

Het resultaat:

bij 88% was het resultaat goed;

bij 8,4% was het resultaat matig en

bij 3,6% was het slecht.

Gebreken

Dit was ook één der onderzoekspunten.

De gemeente Epe scoorde hierbij goed.

Van de 1612 woningen vertoonden er 104 gebreken; 6,4% dus.

W. Terwel.

- Van het omvangrijke archief van de Gezondheidscommissie gevestigd te Hattem resteren nog slechts een paar notulenboeken over de jaren 1903-1934 en een besluitenregister uit de beginjaren. Zij bevinden zich in het gemeentearchief van Hattem.

„Buurtgenoten” door Bertus van den Bremen (recensie)

Op 23 oktober 1995 was het 50 jaar geleden dat de buurtvereniging „Wissel en Tongeren” werd opgericht. Voor het vastleggen van de geschiedenis van die vijftig jaar verzocht het huidige bestuur Bertus van den Bremen deze te schrijven. Het was geen toeval dat juist hij verzocht werd om dit te doen. Geboren op „West Raven”, waar hij zijn jeugd doorbracht, leerling van de Tongerse School, bekend met ieder plekje en hoekje van die buurt, en in gedichten en verhalen steeds zijn liefde tonend zoals met het beginedichtje:

Tongeren

Hier bin ik an 't zuken
noa dinge die der
al lange niet meer bint.
Mā toch, ik zie ze nog,
want hier lag mien geluk as kind.

Geluk woarvan ok wat
is blieven hangen.

Want noas de schik in 't leaven noe,
is der dāt stil verlangen
noa 't kiendwean toe.

Toch is dit niet een uitsluitend achterom kijkend boek geworden. Juist door te beginnen met de geschiedenis van de streek en de daaruit voortkomende bevolking en haar aard en gewoonten kon hij overgaan tot de beschrijving van de laatste vijftig jaren. Tijdens de moeilijke oorlogsomstandigheden was het saamhorigheidsgevoel onder de bevolking sterk toegenomen en de kiem van de oprichting van de buurtvereniging werd al gelegd in de oorlog tijdens de filmbijeenkomsten die de latere voorzitter P. C. M. de Jonge tijdens de bezetting organiseerde in „Zomerlust”.

Zoals de meeste toen opgerichte buurtverenigingen richtte men zich voornamelijk op het organiseren van feestelijkheden en ontspanning, maar het toenmalige bestuur zag het veel uitgebreider en omschreef in haar statuten de volgende activiteiten: 1 leefbaarheid van Wissel en Tongeren; 2 Voorlichting; 3 Jeugdwerk; 4 Ontspanning; 5 Onderlinge Hulp. Vanaf het begin zijn deze vijf activiteiten steeds hoofddoelen geweest. In het boek wordt een interessante terugblik én de hedendaagse werkelijkheid goed weergegeven. Voor de leefbaarheid heeft men bij de gemeente steeds op de bres gestaan. De uitbreiding van de recreatiebedrijven en de daarbij behorende zomerdruckte geven al aan dat de omstandigheden zich steeds wijzigen en dat het bestuur

van de buurtvereniging steeds alert moet zijn en op moet komen voor een leefbaar Wissel en Tongeren.

Bertus van den Bremen heeft juist deze alertheid en het bij de tijd zijn van de Buurtvereniging Wissel en Tongeren in zijn boek uitstekend beschreven. Het is prettig leesbaar en voor inwoners zeer herkenbaar. Tongeren in dichtvorm hierboven, eindigen we met:

Wisselse Vean

De oavend völt,
een late vogel
drif nog vot
noa rōste in de bos.

De neavel zakt op 't gres
enmaakt de koene doar
tut enkel koppen;
zwātte monsters
in een witte zee.

D. te Riele.

ER ZIJN IN ONZE GEMEENTE BESLIST NOG
VEEL MENSEN DIE LID WILLEN WORDEN VAN
DE HISTORISCHE VERENIGING. ALS U ZE TEGENKOMT
(maar misschien gaat u ze wel zoeken?),
WILT U HEN DAN ADVISEREN
EEN KAARTJE TE STUREN OF TE BELLEN NAAR:

mevrouw Th. te Riele-ter Laak,
Dorpsstraat 12, 8171 BP Vaassen, 0578-571304.

Voetbal

Een sport met veel supporters om hun favoriete spelers aan te moedigen tot de hoogste prestaties.

De spelers laten zich dan ook van hun beste kant zien, en af en toe wordt er wel eens een tegenstander voor de bal aangezien.

Louis Davids zong er al over in zijn lied „De Voetbalmatch” waarin Jan de Bakker constateerde dat er in de wedstrijd tussen Ajax en Blauw-Wit, een invalide van het wedstrijdfront moest worden afgevoerd.

85 jaar geleden, in de Eper Courant van 18 maart 1911, werd een ontboezeming opgenomen van een anonieme „dichter”, G. A. W.

Hij was blijkbaar geïnspireerd door Koos Speenhoff.

Brief van een oude moeder aan haar zoon Kees, die voetbalt.

M'n lieve zoon, ik wil je even schrijven,
Dat je van 't voetbalveld moet blijven.
Is dat een spel?, ze schoppen je kapot,
ik ril ervan als 'k daarvan denken mot,
en brengt men jou zo halfgebroken binnen,
Denk toch 's na, wat moet ik dan beginnen?
M'n lieve jong, luister toch naar je moe,
en ga niet naar een voetbalveld weer toe.

Je vader wil van voetbal ook niks weten.
Vanmiddag zei ie mij nog onder 't eten.
Wanneer die wist dat jij d'r ook aan dee,
Geloof me maar, hij sloeg je vast in twee.
en ook je ooms, je tantes en je nichten,
je meester en nog meerdere van die lichten,
de burens en de meid en heel de rest,
aan voetbal hebben ze allemaal de p...

Ook heb ik laatst nog in de krant gelezen,
dat 't voetbalspel zo schriklijk ruw moet wezen,
en in de Kamer heeft d'r een gezeid.
dat ie ook niks met die schopperij op heit.
Welnu mijn jong, ik zal je nou maar groeten,
de brief zal gauw naar 't postkantoorje moeten.
De groeten van je tante en oom Piet.
Gedag mijn zoon en voetbal nou maar niet.

W. Terwel.

Onder de „Clockenslagh” van Vaassen

Het gebied om een kerkgebouw met toren, dat het geluid van de daarin aanwezige kerkklokken kon horen, was uiteraard beperkt.

Dat men onder de „Clockenslagh” van een plaats hoorde, gaf aan dat men kon horen wanneer de klokken werden geluid. Niet alleen werden de kerkgangers hierdoor opgeroepen tot de kerkdiensten, ook werd de bevolking door klokge-lui geïnformeerd over overlijden, brand en andere calamiteiten. De aanwezigheid van een uurwerk in de toren stelde de koster in de gelegenheid door het luiden van een klok de tijd aan te geven.

De reikwijdte van het klokgeluid werd door de NCRV indertijd voor één minuut tot een groot gebied uitgebreid. In de radiorubriek „Klokken van Nederland” liet deze omroep telkens van een andere plaats een minuutlang de kerkklokken luiden.

Ook de beide klokken van de Nederlands Hervormde Kerk van Vaassen kwamen aan de beurt.

Ik herinner mij dat E. Bunte, mijn vader B. Terwel en ikzelf, samen met koster H. Pas naar de kerk gingen om de klokken te luiden voor de NCRV-opnamen. Op 4 maart 1953 konden wij – en met ons vele luisteraars – het geluid van de beide klokken over de radio horen.

Het was hun eerste en tot nu toe laatste radio-optreden.

W. Terwel.

Persbericht:

Opoe's kindertijd in de Oudheidkamer Nunspeet

Opnieuw is Oudheidkamer Nunspeet van aanzien veranderd. Blikvanger is het schooltje anno 1910 met vlijtige leerlingen en een „streng” juf.

Dat lezen, schrijven en rekenen net zo goed zonder moderne hulpmiddelen kan worden geleerd en dat centrale verwarming in 1910 niet bestond is heel educatief in beeld gebracht. Spelen op het schoolplein hoorde er bij.

Op de heerd ziet u doopkinderen met hun vader en/of moeder uit 3 generaties. Hier blijkt dat kleding veel vertelt. Opoe ziet toe vanaf de gote.

Eekschillen en het winkeltje (waar u zelf inkopen kunt doen) zijn gebleven, evenals een aantal vitrines met verschillende mutsen en toebehoren.

Nieuw is oud speelgoed, waarbij opvalt: de trein, periscoop, toverlantaarn, meccano, serviesje en veel blikken figuurtjes.

Archeologie is verbonden aan onze streek en ook dit jaar met heel interessante vondsten aanwezig.

Openingstijden:

Heden tot en met de herfstvakantie:

dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag: 13.30-17.00 uur

donderdagmorgen: 10.00-12.30 uur

zaterdag: 13.30-16.00 uur

Entreprijzen: volwassenen f 2,-; kinderen tot 12 jaar f 0,50.

Persbericht:

Jaar van het Industrieel Erfgoed

Ons land kent een rijk en interessant industrieel verleden. Gelukkig zijn hiervan veel sporen bewaard gebleven die getuigen van deze belangrijke periode van onze geschiedenis. Fabrieken, watertorens, sluizen, gemalen, stoommachines, kortom het industrieel erfgoed, illustreren het tijdperk waarin onze samenleving een revolutionaire en dramatische verandering heeft ondergaan. Toch is de publieke waardering voor dit deel van ons erfgoed in het algemeen lager dan die voor kastelen, kerken, boerderijen en andere traditionele monumenten. Als gevolg van die lage waardering zijn helaas veel unieke objecten verloren gegaan. Om het industrieel erfgoed bij een groot publiek onder de aandacht te brengen en daardoor verder verlies te voorkomen, is de stichting 1996 Jaar van het Industrieel Erfgoed opgericht. Het resultaat van dit themajaar zal zijn dat het industrieel erfgoed, als onlosmakelijk onderdeel van onze moderne cultuurgeschiedenis, een blijvende plaats krijgt op de agenda voor het cultuurbewoud in Nederland.

Voor u gelezen...

De Mothoek, jaargang 12, nummer 7, maart 1996, Heemkundige Vereniging Nuwenspete.

Bevat onder andere:

- „Ik heb er velen gekend” door Cris ten Bruggen Kate. Een verhaal over de vele schilders die zich in Nunspeet vestigden en hun Veluws werk elders in Nederland exposeerden en verkochten. Schrijver zelf ontving zijn schildersopleiding bij H. W. de Jong in Nunspeet vanaf 1937 en leerde daar vele bekende kunstenaars kennen.

De Mothoek, jaargang 12, nummer 7, april 1996

bevat onder andere:

- „Woelige jaren, Conflicten in de gemeente Ermelo, 1850-1914” (recensie). Dit is de titel van de doctoraalscriptie van de heer A. Sulman. De keuze van het onderwerp is hem ingegeven door zijn belangstelling voor de lokale geschiedenis waar zo weinig over geschreven is, terwijl er zoveel heeft plaatsgevonden.
- „Willibrord, de apostel der Friezen” door A. Sulman. Ter gelegenheid van het dertiende eeuwfeest van de bisschopswijding van de Angelsaksische monnik Willibrord en zijn betekenis voor de Lage Landen, plaatst de schrijver ons terug in de tijd van de Frankische heersers en onvermoeibare Angelsaksische zendingswerkers.

Gelders Erfgoed, 1996-2, Stichting Gelders Contact

Een groot gedeelte van dit nummer is gewijd aan de industriële monumenten:

- „Het boswoldmuseum” door Brord van Straalen. Een fictief museum, dat bestaansmogelijkheid heeft, omdat het een verhaal kan vertellen over een 19de eeuwse mengsel van geloof in de techniek en werkverschaffing, van experimenterende heren en barre werkomstandigheden in winterse bossen. Verder wat er in Gelderland aan werkende musea draaien, welke nog in voorbereiding zijn en degene, die opgenomen zijn in een museum.
- „Industrieel erfgoed in Gelderland” door Thieu Knibbeler. Een inventarisatie van nog bestaande fabrieksgebouwen en de mogelijkheid ze als industrieel erfgoed te bewaren.
- „Het Apeldoorns Kanaal” door Marie-Louise de Vries. Een korte weergave van de geschiedenis van het 167 jaar oude (Apeldoorn-Hattum) en 100 jaar (Apeldoorn-Dieren) kanaal dat zo'n belangrijke rol gespeeld heeft in het vrachtvervoer in deze contreien. Er zijn plannen om Het Kanaal een toeristische functie te geven en de pleziervaart mogelijk te maken. Deze studie onderzoekt de haalbaarheid hiervan.

- „Van kopermolen tot Klarenbeek” door Jan de Ruiter. Van oudsher zijn de namen Krepel en Klarenbeek nauw met elkaar verbonden. De familie zette een verliesgevende op waterkracht draaiende kopermolen om in een, steeds met de tijd meegaand, houtbewerkingsbedrijf. Ter gelegenheid van het 125 jaar bestaan werd dit artikel geschreven.

Stichting Regiocontact Vecht Veluwe IJsselstreek, kwartaalblad, jaargang 18, nummer 1, april 1996

Bevat onder andere:

- „Regiocontact in beweging”. Een uiteenzetting hoe men te werk gaat om een „cultuur-historisch produkt”, zoals een route omschreven wordt, voor te bereiden, te beschrijven en in tekening te brengen.
- „Paaswandeling in het voetspoor van Staring” door Rob Smouter.
- „De Apeldoornse Parkenbuurt” door Huub Ummels.
- „De Callenbroecker Molen”, nu Molen den Olden Floris Barneveld.

Nieuwsbulletin Felua, jaargang 11, nummer 1, maart 1996

Bevat onder andere:

- „Nieuws uit de vereniging”. Een verslag van de viering van het honderd jaar bestaan op 17 januari 1996.

Kroniek, jaargang 19, nummer 1, 1996, Mededelingen oudheidkundige Kring Voorst.

Bevat onder andere:

- „Uit de geschiedenis van de dorpskerk” deel 25A door D. Lekkerkerker.
- „De gemeente Voorst in de 19de eeuw (1)”, door J. A. de Ruiter. De geschiedenis van de gemeente na de Franse Tijd, die op bestuurlijk en maatschappelijk gebied veel interessante ontwikkelingen te zien zou geven.

Uth het Oulde-Bruck, jaargang 16, nummer 2, april 1996

Bevat onder andere:

- „P. H. C. Heitinga als burgemeester van Oldebroek tussen 1882 en 1891”. Schets van een plattelandsburgemeester in de jaren tachtig van de negentiende eeuw en zijn invloed op de plaatselijke politiek.

Heemkunde Hattem, nummer 66, maart 1996

Bevat onder andere:

- „Er ligt een stadje aan de IJssel”, door Gert Veltkamp. Het aangename leven in Hattem rond 1900.

- „Dominee jonkheer Trip van Zoutlandt”, door Gerrit Kouwenhoven. Het verhaal over een vroeger Hattemse predikant en enkele gebeurtenissen in de hervormde kerkdiensten in de tweede helft van de negentiende eeuw.
- „Hattem rond 1460”, door Gerrit Kouwenhoven. Een impressie uit de stadsrekeningen.

Arent thoe Boecop, nummer 60, april 1996

Bevat onder andere:

- „Twaalfhonderd jaar Doornspijk”, door T. Bergstra. De Nederlandse prediker Ludgerus (742-809), die het werk van Willibrord in de Lage Landen voortzette, had via schenkingen en vererving veel landerijen in eigendom gekregen, ook op de Veluwe, onder andere Thornspraak. Hij had een abdij gesticht in Werden aan de Ruhr. Bij zijn dood vervielen zijn goederen aan die abdij. Dit is waarschijnlijk de aanleiding geweest tot de stichting van de kerk te Thornspraak (Doornspijk). In 796 wordt de naam Thornspraak voor het eerst in een oorkonde genoemd.
- „Verkeerd verbonden” door J. Stellingwerf. In verband met het invoeren van een nieuw nummersysteem is de geschiedenis van de 'telephonie' beschreven.

De Wijerd, jaargang 17, nummer 1, maart 1996, uitg. Stichting tot behoud van de Veluwse sprengen en beken

Bevat onder andere:

- „De fonteinleidingen van Het Loo”, door Jan Aalberts. In een speurtocht naar de verdwenen toevoerleidingen van de „Koningsspuiter” van Het Loo, vond men in de literatuur nog beschrijvingen en kaarten, die op zich ook weer de nodige vragen oproepen.

Heerde Historisch, nummer 78, maart 1996

Bevat onder andere:

- „De curieuze verwickelingen rondom een 'ondergestoken kind' in het Tweede jaar der Bataafsche Vrijheid (1796) in Heerde”, door mevrouw G. E. Brederode en J. A. de Wit. Uit gegevens van het Archief van het Hof van Justitie te Arnhem over een 'ondergestoken kind' is dit artikel samengesteld.
- „Over het ontstaan van 'De Klok'”, door G. J. A. Ridderbos. Een achterkleinzoon van Hendrik van Apeldoorn vertelt de geschiedenis van de zeepoederfabriek De Klok.

Alledaagse Dingen, nummer 1, maart 1996

Bevat onder andere:

- „De mysteries rond het Utrechtse Domplein” door L. Broers en M. de Bruijn.
Werd de eerste kerk gebouwd op de resten van een Romeins tempeltje? Waar werd de eerste kerk gebouwd? Met die vraag houden zich sinds enkele jaren wetenschappers bezig. En zoals zo vaak verschillen de onderzoekers van mening over het antwoord.
- „De Sint en de Kerstman” door Albert van der Zeijden. Concurrenten of collega's? Veel mensen zijn ongerust. Steeds minder mensen vieren Sinterklaas, maar geven liever cadeautjes met kerstmis. Het traditionele Nederlandse Sinterklaasfeest dreigt te verdwijnen.

Genealogisch Blad Veluwe, nummer 1, 1996, uitgave van Nederlandse Genealogische Vereniging, Afdeling Veluwe

Dit is het eerste afdelingsblad en onze vereniging wisselt ons Ampt Epe met hen uit.

Bevat onder andere:

- „Jeremias van Co(u)rbach, alias van Goor, alias Grijp”, door E. de Jonge.
Aan de hand van een speurtocht naar een van zijn voorouders laat de schrijver zien welke aanknopingspunten hij had, wat hij ermee deed en welke archiefbronnen hij raadpleegde.
- In de rubriek Wist u dat... worden bruikbare adressen gegeven voor iedereen die naspeuringen doet naar voorouders.
- In Vragen en Antwoorden kunt u in contact komen met onderzoekers die in dezelfde namen en families geïnteresseerd zijn.

Na verloop van tijd verhuizen deze tijdschriften naar het gemeente-archief en kunnen daar ingezien worden.

Inhoud

Jaarverslag 1995 Streekarchivariaat Noord Veluwe door G. Kouwenhoven	1
Aanwinsten Bibliotheek Epe	7
Van Amsterdam naar Hattem met een omweg (1818) door J. Kreffer	9
Telefoon door B. van den Bremen	10
Hoe comfortabel waren de woningen in de gemeente Epe voor 90 jaar? door W. Terwel	12
„Buurtgenoten” door Bertus van den Bremen (recensie) door D. te Riele	16
Voetbal door W. Terwel	18
Onder de „Clockenslagh” van Vaassen door W. Terwel	19
Persberichten: Oudheidkamer Nunspeet Jaar van het Industrieel Erfgoed	20
Voor u gelezen... door D. te Riele	21